

Kräftskötselområdet Vällan

Flodkräftan (*Astacus astacus*) är den enda sötvattenslevande storkräftan som förekommer naturligt i Sverige. Den antas ha invandrat till Skandinavien för drygt 10 000 år sedan. Antalet lokaler med flodkräftor i Sverige är nu uppskattningsvis färre än 1000, att jämföra med de över 30 000 lokaler som fanns i början av 1900-talet. Flodkräftan har i huvudsak minskat till följd av kräftpest som drabbade Sverige 1907. I dagsläget sprids kräftpesten huvudsakligen genom illegala utsättningar av signalkräftor, som alltid är bärare av kräftpest. Som en följd av den kraftiga tillbakagången är flodkräftan klassad som Akut Hotad (CR) sedan 2010 i den nationella rödlistan för hotade djurarter.

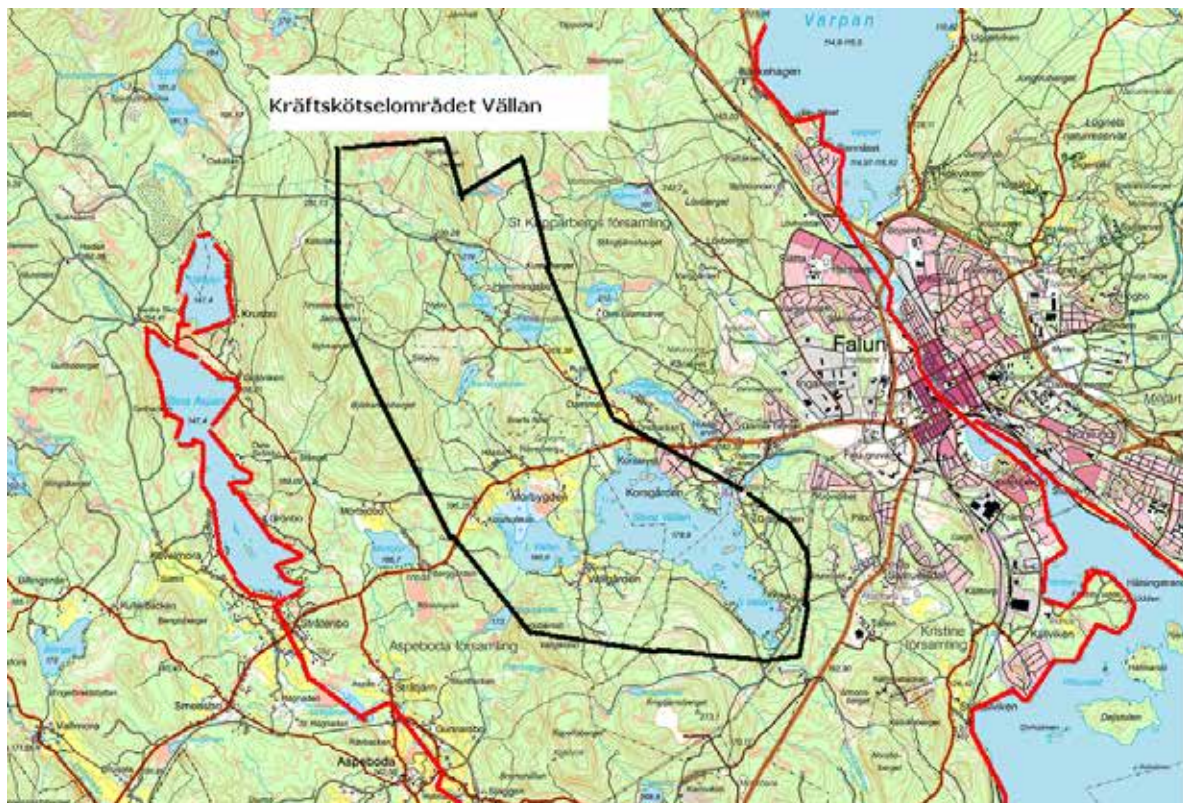
I "Kräftskötselområdet Vällan" jobbar Vällan fvo med dess fiskerättsägare och ordsbor aktivt med att bevara och utveckla sitt flodkräftbestånd med syftet att åter skapa ett stabilt och fiskbart bestånd med flodkräftor i framtiden. Sjöarna drabbades av kräftpest 2009, 2012 startade arbetet med att åter skapa det förr så extremt goda beståndet med flodkräftor genom utplanteringar. Framtagandet av "Kräftskötselområdet Vällan" finansieras av Länsstyrelsen i Dalarna i samarbete mellan Vällans fvo och Hushållningssällskapet i Värmland. Denna information är unik och speciellt framtagen för Vällans fvo och är en kortfattad version. En mer detaljerad förvaltningsplan finns att ladda ned via www.raddaflodkraftan.se under fliken "[Bildade kräftskötselområden i Dalarna](#)".

Vad är ett kräftskötselområde med tillhörande förvaltningsplan?

Att bilda ett kräftskötselområde med tillhörande förvaltningsplan är ett arbetsätt för att tillsammans med fiskerättsägare, fvo, ordsbor, fiskare, myndigheter mm aktivt arbeta med att bevara och utveckla det egna lokala flodkräftbeståndet. Kräftskötselområdet är ett specifikt utpekade område där flodkräftor förekommer och har mycket goda förutsättningar för ett framtida kräftfiske.

Målsättning för Kräftskötselområdet Vällan är att:

- Förhindra att illegal utplantering av den pestbärande signalkräftan sker inom Vällans fvo
- Hindra spridning av kräftpest till området. Detta skall ske via informationsinsatser för att upplysa fritidshusägare, fiskare, badgäster mm inom Vällans fvo om flodkräftor, kräftpest och hur man undviker att sprida kräftpest mellan olika vatten.
- Att inom några år kunna erbjuda fiskerättsägarna en kräftpremiär/kräftfiske på ett starkt och hållbart bestånd med flodkräftor
- Ha en stabil och tillfredsställande vattenkvalité med fokus på syrgasfria bottenar och övergödningsproblem
- Ta del av spridningen av signalkräftbestånden i angränsande vatten. Framför allt i Norsbobäcken samt i utloppsbacken till Krondiket

Karta 1. Avgränsningen för "Kräftskötselområdet Vällan" utgör densamma som för Vällans fvo. Rödmarkering vid Runn, Varpan, Hålsjön, Stora Aspan, Aspån, Lilla Aspan, Liljan och Faluån markerar förekomst av signalkräftor.

Foto: Tomas Jansson

Risken för spridning av kräftpest till kräftskötselområdet Vällan

Risken för spridning av kräftpest in i kräftskötselområdet är uppenbarligen stor eftersom det hände 2009. Man har inte konstaterat hur pesten kom till Vällansjöarna därmed är det mycket svårt att vidta åtgärder för att hindra en framtida upprepning. Det man vet är att pestutbrottet startade i sjöns norra del, dvs. i den del av sjön där det förekommer mest hus och flest människor. Vällansjöarna är utsatta av hög mänsklig aktivitet, dels i form stor andel närboende samt den populära badplatsen, Lilltorpet. Risken finns att smittspridning sker i okunskap och/eller omedvetet. Det är därmed mycket viktigt att man sprider information om att det förekommer flodkräftor i Vällan samt att alla skall bidra till att minimera riskerna för spridning av kräftpest. Men att det uppehåller sig eller bor människor i anslutning till vattnen utgör samtidigt en resurs i form av att man tillsammans kan hålla uppsikt över kräftskötselområdet samt att människorna kan utgöra informationspridare.

Eftersom signalkräftor finns inom närområdet finns det ett konstant hot mot flodkräftbestånden. Det absolut största hotet med spridning av kräftpest till "Kräftskötselområdet Vällan" är trots allt en person olagligen planterar ut signalkräftor i Vällansjöarna eller om någon av oförstånd t e x sumpar signalkräftor i sjön inför ett "kräftkok".

Det stora engagemang som omgett flodkräftorna efter pestutbrottet 2009 samt utplanteringen av flodkräftor 2012, har medfört att de flesta runt sjön är medvetna om att sjön innehåller denna unika art och riskerna med spridning av kräftpest.

Åtgärdsplan för vidareutveckling av flodkräftbestånden i Vällans fvo

Under arbetet med framtagande av förvaltningsplanen för "Kräftskötselområdet Vällan" har Vällans fvo tillsammans med Hushållningssällskapet i Värmland kommit fram till ett antal åtgärdsförslag som fvo skall arbeta efter i framtiden. Åtgärderna nedan finns beskrivna i förvaltningsplanen. Vissa av åtgärderna i planen kan genomföras på kort sikt medan några är långsiktiga.

1. "Kräftskötselområde Vällan" skall utgöra en punkt i dagordningen vid fvo:s årsmöte.
2. Informationsspridning om flodkräftor och att förhindra spridning av kräftpest till Vällans fvo.
3. Bedriva minkjakt inom fvo
4. Utse kräftansvarig inom kräftskötselområdet.
5. På sikt skall det årliga kräftfisket inrapporteras till fvo och kräftansvarig
6. Uppföljning av utplanteringen av flodkräfttyngel 2012
7. Förberedelser av justering av kräftfiskereglerna och uppstart av kräftfiskepremiär
8. Enskild biotopvård
9. Arbeta fram en strategi inför ev. framtida flyttning av flodkräftor inom Vällansjöarna
10. Vällans fvo skall medverka till att minska näringsbelastningen inom Vällansjöarna
11. Uppföljning av sygasmätningarna inom Vällansjöarna
12. Återintroduktion av flodkräftor 2012 – 2014
13. Provfiske i Kron diket för att kunna utesluta illegal utplantering av signalkräftor

Den fullständiga förvaltningsplanen "Kräftskötselområdet Vällan" samt övrig information om kräftor kan ni läsa på www.raddaflodkraftan.se under fliken "[Kräftskötselområden i Dalarna](#)".

Tomas Jansson

Hushållningssällskapet Värmland
 April 2013
www.hushallningssallskapet.se/s
www.raddaflodkraftan.se

Ordföranden för Vällans fvo Bo Stintzing, i färd med att plantera ut kräfttyngel 2012.

Foto: Göran Bergman